

лия се отчитат в отчета за себестойността или по нормативния метод, или чрез инвентаризация на незавършеното производство. Твърде често, с оглед да осигурят изпълнението на плана си за даден месец, предприятията не включват точния размер на разходите в отчета за себестойността съобразно възприетия метод на калкулиране готовите изделия от незавършената партида. При проверката на фактическите калкулации и в двата случая трябва да се установи правилно ли са работили предприятията с оглед възприетия метод на калкулиране, като се обърне особено внимание дали в последните количества изделия от поръчката е отнесен действителният остатък от разходите за цялата поръчка.

По-нататък трябва да се установи осигурена ли е пълна съпоставимост между плановата и фактическата себестойност при отнасянето на разходите към една или друга статия. Често пъти предприятията отнасят в плановите си калкулации даден разход в една статия, а, когато съставят фактическата калкулация, същия разход отнасят в друга статия. По такъв начин отчетните данни стават негодни за анализ, тъй като липсва съпоставимост между тях.

Както вече изтъкнахме, отчетните калкулации се изготвят въз основа на записванията по счетоводните сметки, с които се отчитат разходите за производство. Поради това необходимо е да се направи проверка на верността на съответните счетоводни записвания. Една изчерпателна проверка в този случай би позволила с абсолютна сигурност да се гарантира достоверността на отчета по себестойността. Това обаче е свързано с много труд и почти е невъзможно да се извърши. Ето защо препоръчително е да се направи само репрезентативна проверка на данните в калкулациите. Необходимостта от такава проверка може да възникне при съпоставката на отчетните данни за себестойността на продукцията с плановата себестойност. В случай на значително различие между плановата и отчетната себестойност, при значителен преразход или икономия за цялото предприятие, но за отделни статии на калкулациите или отделни изделия и пр. е необходимо да се провери достоверността на данните по фактическата калкулация. Такава необходимост може да възникне и при съпоставянето на данните за изпълнението на плана за себестойността с данните за изпълнението на плана за обема на продукцията, производителността на труда и пр.

Тази проверка се извършва, като се използват първичните документи, въз основа на които в счетоводството са направени съответните записвания по производствените сметки. Трябва да се има пред вид, че в случая предварителна схема на работата не може да се състави, а тя се определя на място, в зависимост от характера на организацията на счетоводството. Все пак при нея се използват работните карти, които се водят в цеховете, за да се проверят разходите за работна заплата, лимитните карти за материалите (в случаите, когато служат на счетоводството като документ за изписване на изразходваните материали), исканията за употребените материали, данните за бракуваната продукция и пр.

При извършване на ревизията особено внимание трябва да се отдели на правилното разграничаване на сравнимата от несравнимата продукция. Предприятията трябва да отнасят към сравнимата си продукция всички изделия, планирани от висшестоящата организация в плана по себестойността като сравними, независимо дали са ги произвеждали или не през предшестващата година, а освен това и всички изделия,